

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **D. ALEXANDRESCO****ABONAMENTUL**

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d-a-una înainte

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI

11 — Strada Artei — 11

In dosul Palatului Justiției

Tabla de materii ce va avea să apară, nu se va trimite de cât numai acelor abonați cari se vor găsi la corect cu plata.

SUMAR:

Voința unilaterală ca izvor de obligații, de d-l Ștefan Scriban.

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație, secția II: Statul cu Stancu Cecealău, contravenție la Legea vânătorului;

Curtea de apel București, secția I: I. A. Bercovici cu N. Bășilescu (Afacerea Bucureștii-Noi)

Tribunalul Covurlui, secția I: Maria M. Brettner, punere în posesie, cu o observație de d-l D. Alexandresco.

Informațiuni.— Bibliografie.

Voința unilaterală ca izvor de obligații

«Peu de conceptions ont résisté à ce travail de la critique moderne, qui leur enlève toute apparence mystique pour les ramener à leurs éléments scientifiques, de l'ordre physique ou de l'ordre mental».

Fouillé, L'idée moderne de Droit, prefața, p. I.

Cea mai importantă și cea mai teoretică parte a dreptului o formează studiul obligațiunilor, a căror aplicațiune generală face ca în ele să se oglindească toate noțiunile fundamentale ale dreptului, «căci întreaga legislațiune n'are alt obiect de cât regulamentul raporturilor obligatorii ce există între oameni» (1). Cu drept cuvânt dar se poate spune că or ce chestiune de drept se reduce, tot-deauna, la o idee de obligație (2).

Acest caracter de generalitate și universalitate a teoriei obligațiunilor, a făcut să se creadă că concepțiunea despre obligațiuni este pretutindeni aceeași, că ar fi constituind partea fixă, neschimbătoare a dreptului, deși timpul, mediul social-economic, noile concepțiuni despre viață, se resimt și aici, așa că dacă une-ori forma veche e aceeași, fondul dreptului s'a modificat aproape complet, astfel că se poate spune că fie-care popor, ca și fie-care epocă dată, își are un mod diferit de a privi teoria obligațiunilor, teorie care evoluează și densă, lăsându-ne totuși iluzia înșălătoare a trăinicieii ei neschimbate (3).

(1) Planiol, II, prefața.

(2) Ibidem.

(3) G. Tarde, Transformations du Droit, Cap. Obligations. «Je ne crains pas de dire qu'à l'heure qu'il est, nous n'entendons pas un seul vers de l'Iliade ou de la Divine Comédie dans le sens qui était attaché primitivement. Vivre c'est se transformer. . . Anatol France, Jérôme Coignard, ed 15, p. 7. Cpr. Tarde, ibidem, unde dice: «Exister c'est différer».

În această ordine de idei, vedem că păreri noi sau cel puțin modificate, vin să completeze și să transforme teoria clasică a obligațiunilor, analizând mai bine mecanismul contractului și al obligațiunilor. Și discuțiunea a început din Germania, cu ocaziunea noului Cod civil, fiind-că «L'Allemagne est le grand champ des idées et des théories de tout espèce» (4). Se poate însă ca totul să nu se reducă de cât la o reînviere a unor principii de drept roman, părăsite sau uitate, după cum vom vedea mai jos, dar nu-i mai puțin adevărat că meritul de a fi analizat mai bine chestiunea ce formează obiectul acestui studiu revine Germaniei care, cea dintâi, le-a dat o formulă juridică mai generală și deci mai trainică, pe când în dreptul roman ele aveau o aplicațiune sporadică și limitată la câte-va cazuri isolate.

Studiind izvoarele clasice ale obligațiunilor, vedem că ele se reduc la următoarele: 1) contractul; 2) quasi-contractul (fapte licite); 3) delictul; 4) quasi-delictul (fapte ilicite); 5) legea.

Această clasificare autorii o deduc din art. 1370 Cod civ. frances, suprimat de legiuitorul nostru, text pus sub rubrica «Des engagements qui se forment sans convention» (5). Suprimarea acestui text nu împedecă însă ca și în dreptul nostru să se admită aceleași izvoare de obligațiuni (6).

Dar clasificarea aceasta nu e admisă de toți autorii, căci unii reduc la patru izvoarele obligațiunilor și anume: 1) quasi-contractul, adică faptele pur voluntare ale omului cari nu sunt ilicite și nu constau în o unire de voințe constitutivă a unui contract; 2) delictul, adică un fapt ilicit care cauzează altuia o pagubă și care e îndeplinit cu intențiune de a vătăma; 3) greșala sau quasi-delictul, care, ca și delictul, este un fapt ilicit și daunător, dar căruia îi lipsește intențiunea de a vătăma; 4) legea, care poate fi privită ca izvor al tuturor obligațiunilor neconvenționale ce nu intră în nici unul din cele trei izvoare precedente. În acest sens, Romanii spuneau că unele obligațiuni derivă lege (7).

Divisiunea aceasta e luată din dreptul roman, după care obligațiunile se nascău «Aut enim ex

(4) Fouillé, ibidem, p. 25.

(5) Baudry-Lacantinerie, II, 783; Baudry et Barde, Obligations, I, 5; Laurent, XV, 425; Houdelot-Metman, Obligations, ed. II, 13.

(6) Alexandresco, I, V, p. 7 și n. 3.

(7) Planiol, II, 807.

contractu, aut quasi ex contractu, aut ex maleficio, aut quasi ex maleficio». (8).

Sunt unii autori cari susțin că, în cas de quasi-contract, obligațiunea isvorăște din lege, iar în cas de delict sau de quasi delict, din vătămarea unui drept (9).

De asemenea se discută dacă responsabilitatea civilă derivă din faptul agentului său din cauza daunei suferite de pacient (10).

Codul frances distinge între obligațiunile cari se formează prin unirea consimțimentelor, din convenții, și între învoelile sau angajamentele cari exclud ideea de convențiune (Tit. IV, art. 1370). Aceasta antiteză dintre contract și delict ce exista și în dreptul roman, s'a pierdut astăzi din utilitatea ei, după cum observă Planiol (11).

În ce privește termenii de quasi-contract, quasi-delict, nu sunt latini, cu toate că dreptul roman cunoștea existența unor obligațiuni ce rezultau din fapte cari nu erau nici delict, nici contracte și despre cari Gaius ne spune că derivă *ex variis causa rum figuris* (12).

Reducerea la patru sau la cinci a izvoarelor de obligațiuni e de origine recentă și se admite că poate fi pusă în secolul al XVIII-lea. Pentru prima oară apare în Pothier (No. 113 și 116) la 1761, de unde a trecut în codul civil francez (13).

Acestea odată expuse, nu ne vom ocupa de cât de obligațiunile cari se formează prin o unică manifestare de voință și, implicit, dar în mod accesoriu numai, despre contracte și obligațiuni în general.

După definițiunea clasică luată din dreptul roman, obligațiunea este o legătură de drept (ligare) care silește pe una sau mai multe persoane determinate a da (art. 1074 C. civ.), a face sau a nu face (art. 1075 sq. C. civ.) ceva în folosul uneia sau mai multor persoane determinate (14), ceea-ce nu e de cât traducerea și complectarea regulei romane după care *Obligatio est juris vinculum quo necessitate adstringimur alicujus solvendae rei, secundum nostrae civitatis jura* (15).

Codul civil însă nu definește ce este o obligațiune, ci arată numai obiectul ei, când definește contractul care este acordul între două sau mai multe persoane spre a constitui sau a strânge între ele un raport juridic. (Art. 942, luat din 1038 C.

(8) Instit. III, 13, § 2. V. și Gaius, III, § 88, unde se dice: «Omnis obligatio vel ex contractu nascitur, vel ex delicto». De asemenea Gaius, II: «Obligations aut ex contractu nascuntur, aut ex maleficio, aut proprio quodam jure ex variis causarum figuris».

(9) Laurent, XX, 307; Demolombe, XXX, 17 sq., 47 și 110. V. Alexandresco, V, p. 8, n. 1; Păucescu, Oblig., II, 465 sq.

(10) G. M. Corbescu, teză pentru doctorat, Paris, 1903. V. Curierul Judiciar, No. 55/903, unde d-l I. Tanoviceanu analizează această lucrare.

(11) II, 808.

(12) Planiol, II, 808.

(13) Această clasificare nu se găsește nici în D'Argentré, nici în Domat, așa că e privită ca opera personală a lui Pothier. Planiol, II, 809.

(14) Alexandresco, V, p. 16.

(15) Instit., Pr., III, 13—V. și Paulus, L. II. Institutionum, care spune că «*Obligationum substantia non in eo consistit, . . . sed ut alium nobis obstringat ad dandum, vel faciendum, vel praestandum*». Iar G. Tarde, ibidem, p. 103, dice că e aproape de nediscutat că nici unul din cele patru contracte: do ut des, do ut facias, facias ut des, facias ut facias n'au fost necunoscute de cele mai vechi corporațiuni domestice. V. și Planiol, II, 1561; Baudry et Barde, ibidem, I, 1.

civ. Italian). Avem dar o definițiune legală a contractului, nu însă a obligațiunii.

Se poate spune însă că obligațiunea consistă în un raport juridic între două persoane dintre cari una e debitoare iar cea-l-altă creditoare. Raportul întreg se numește obligațiune care, din punctul de vedere activ, iea numele de creanță, iar din punctul de vedere pasiv, datorie.

Aceasta e cea mai bună analiză a noțiunii obligațiune și e datorită lui Planiol (16).

Drepturile cari isvorăsc din obligațiuni, se mai numesc și drepturi de creanță, în opozițiune cu noțiunea dreptului real.

Trecând acum la elementele esențiale cerute pentru validitatea unei convențiuni, nu ne vom opri de cât asupra consimțământului, căci atâta ajunge pentru prezentul studiu.

După o definițiune devenită clasică, din care cauză se găsește în toate manualele de școală, consimțământul constă în înțelegerea a două sau mai multe persoane asupra aceluiaș punct, ast-fel că el este resultanta a două sau mai multe voințe cari se unesc. Cu acest caracter, consimțământul, spre deosebire de voință, apare ca un act bilateral: singur poți voi, dar consimți nu. În acest sens e art. 1262, al. 2 C. civ. spaniol, după care «Consimțământul se manifestă prin concursul ofertei și al acceptațiunii asupra lucrului și a cauzei cari trebuie să formeze contractul».

Nu poate, prin urmare, fi o obligație convențională fără o unire de două sau mai multe voințe, de unde și consecința că o persoană nu poate face să se nască o obligațiune în sarcina sa prin o simplă manifestare de voință unilaterală. Cel puțin așa e tradițiunea juridică socotită ca absolut fixă până acum.

Ast-fel Pothier (17) zice: «După cum nu pot, prin singura mea voință, să strămut asupra cuiva un drept relativ la bunurile mele, dacă voința sa nu se unesce spre a-l dobândi, tot așa nu pot, prin promisiunea mea, să dau cuiva un drept în contra persoanei mele, până ce voința aceluia nu se unesce spre a-l dobândi, prin acceptarea promisiunii mele».

Simpla promisiune sau ofertă neacceptată, adică policitațiunea, nu poate dar să mă oblighe, în sistemul general admis până în prezent. Nu pot, prin urmare, fi obligat prin o simplă manifestare de voință unilaterală.

Totuş, în dreptul roman, găsim două cazuri în cari, prin excepțiune, o simplă manifestare de voință unilaterală era suficientă spre a da naștere unei obligațiuni. Așa era cu promisiunea făcută unui zeu (18) unui oraș, unei persoane morale.

În virtutea unei atari promisiuni, erai obligat chiar din momentul în care-ți ai manifestat voința, fără să fie nevoie de a recurge la vre-o formă solemnă. Promițătorul era legat nu numai din punctul de vedere religios, dar și din acel civil, cum era admis în timpul lui Ulpian, (19) și probabil, zic Baudry și Barde, preoții zeului căruia era făcută promisiunea aveau o acțiune pentru a cere

(16) II, 157.

(17) Oblig., 4, al. 2.

(18) Devenită legat pios în dreptul canonic. Worms, ibidem.

(19) L. 2, Pr., D., De Pollicit., L. XII.

executarea, deși, în specie, nu intervenise nici-un contract între promițător și divinitate. ⁽²⁰⁾.

Iată dar casuri în care puteai fi obligat prin o simplă manifestare de voință unilaterală, așa că ar urma ca la cele 4 sau cinci isvoare de obligațiuni să mai admitem încă unul pentru care Planiol și Haudelot-Metman consacră câte o rubrică distinctă.

Noul Cod civil german a admis și el acest isvor de obligațiuni după care, pentru a fi obligat, nu e nevoie de acceptarea altei persoane ⁽²¹⁾. Mai mult încă, în noua teorie, voința unilaterală ar fi isvorul unic al tuturor obligațiunilor create de particulari, ast-fel că or-ce contract e desfăcut în două părți distincte, independente, unde fie-care se obligă prin un act unic al propriei sale voințe.

Majoritatea autorilor francezi nu admit însă această teorie care rupe cu tradiția constantă și cu regulile admise până în prezent. Așa Planiol zice că singurul isvor posibil al obligațiunilor *voluntare* nu poate fi de cât înțelegerea dintre creditor și debitor, adică contractul ⁽²²⁾.

De asemenea Baudry și Barde ajung la concluziunea că până la acceptare nu există obligație, deși dânsii observă că sunt oare-cari decizii și oare-cari soluții consacrate de lege cari au admis *inconscient* că în unele cazuri *exceptionale* existența unor învoeli sau angajamente nu se poate explica de cât prin forța obligatorie a voinței unilaterale ⁽²³⁾.

După Huc, casurile în cari obligațiunea va rezulta dintr-o declarație unilaterală de voință *vor fi tot-deauna rare*, așa că isvorul cel mai obicinuît al obligațiunilor va fi tot unirea voințelor, adică contractul sau consimțământul ⁽²⁴⁾.

Și analizând noua teorie germană, Huc zice că dacă voința celui care face oferta s'a nimicit în momentul acceptărei, nu mai poți fi legat de cât în virtutea primei voințe, a unei voințe unilaterale, nu a unui contract. Acceptarea formează dar numai condițiunea a cărei îndeplinire face să producă efect angajamentul luat de promițător în declarațiunea sa unilaterală de voință; or, dacă e așa, puțin importă faptul că atunci când sosește acceptarea, promițătorul s'a schimbat voința, căci prima sa declarație e aceea care-l obligă, or-cari ar fi intențiunile sale ulterioare. Ba, mai mult, ar trebui să mergem până acolo în cât să zicem că e indiferent dacă promițătorul a murit sau a devenit incapabil, de oare-ce capacitatea sa nu poate fi apreciată de cât în momentul primului său angajament ⁽²⁵⁾.

În urma acestor observațiuni, Huc ajunge la concluziunea că principiul trebuie formulat ast-fel: «Orî-ce declarațiune de voință emisă la adresa unui terțiu, nu poate produce vre un efect juridic față de acel terțiu de cât din momentul când i se aduce la cunoștință acea declarațiune de voință».

Față cu cele până aici expuse, urmează că simpla policațiune nu ne poate obliga, de unde și concluziunea că ea poate fi retrasă până în momentul acceptărei. Policațiunea devine, prin urmare, nulă,

se nimicește deplin drept, dacă persoana care a făcut-o moare sau devine incapabilă, căci în un atare cas, după doctrina clasică, nu se poate forma contractul. Așa se va întâmpla în cas de nebunie, interdicție, faliment, adică de o imposibilitate de fapt sau de drept de a consimți.

Tot în virtutea acestui principiu, trebuie să decidem că moștenitorii nu sunt legați prin o ofertă neacceptată, prin o policațiune ⁽²⁶⁾.

În aceeași ordine de idei, Houdelot et Metman conchid că admiterea noiei teorii germane ar însemna răsturnarea principiilor celor mai elementare ale dreptului frances, căci *consimțământul este temeliea fundamentală a tuturor contractelor* cari, din această cauză, se numesc contracte consensuale.

Totuș, observă autorii sus-numiți, trebuie să recunoaștem că dacă contractul se formează cu toată retractarea ofertei, aceasta se întâmplă din cauză că voința n'a fost manifestată suficient, așa că n'a putut fi adusă la cunoștința aceluia căruia e făcută, căci legea nu ține socoteală de *voința intimă* a promițătorului și a stipulatorului; ea nu are în vedere de cât voința lor manifestată în afară.

Așa fiind, nu se poate spune că oferta e substituită contractului ca fapt generator al dreptului, căci dreptul se sue, în ce privește efectele sale, până în ziua acceptării și a ofertei ⁽²⁷⁾.

După cum vedem, doctrina franceză respinge teoria după care cine-va ar putea fi obligat prin o simplă manifestare de voință unilaterală, atât timp cât acea voință n'a fost acceptată. Totuș sunt cazuri în cari s'ar părea că o manifestare unilaterală de voință e suficientă spre a ne obliga.

Așa comercianții cari obicinuiesc să anunțe prin circulări, afișe, reclame, etc., condițiunile vânzării mărfii lor, se află, ca și birjarii când staționează pe stradă, într-o stare permanentă de ofertă. Atari persoane pot fi condamnate la daune, în cas când nu voesc să vîndă sau să transporte, în condițiunile în cari fac oferta, de oare-ce prin faptul primirii ofertei, a acceptării ei, contractul e perfect. ⁽²⁸⁾.

Această soluțiune însă nu poate fi întinsă la muncitorii sau meseriașii cari se adună într'un loc determinat de un obicei constant. Atari persoane își păstrează dreptul de a se învoi sau nu, ele nefiind socotite într-o stare permanentă de ofertă ⁽²⁹⁾.

În toate aceste cazuri, nu simpla ofertă dă naștere obligațiunii, ci acceptarea ofertei, adică contractul.

E bine să notăm aici că contractul nu se formează de cât dacă voința *actuală* a oferentului se unesce cu aceea a acceptantului ⁽³⁰⁾.

În contractul prin corespondență e controversă, atât în doctrină cât și în jurisprudență, în privința punctului de a se sci dacă contractul e perfect numai atunci când acceptarea a ajuns la cunoștința oferentului.

Unii autori admit că voința unei părți necunoscută de cea-l-altă e inexistentă în drept, așa că contractul nu se poate forma cât timp acceptarea n'a ajuns la cunoștința celui care face oferta. Și

⁽²⁰⁾ Baudry et Barde, Obligations, 28, I.

⁽²¹⁾ Planiol, I, ed. I-a, p. 103, n.; ed. II-a, p. 109, n.

⁽²²⁾ II, 831 sq.

⁽²³⁾ Ibidem, 28 și 29.

⁽²⁴⁾ VII, 14.

⁽²⁵⁾ Huc, VII, 13.

⁽²⁶⁾ Houdelot et Metman, Obligations, ed. a III-a, 34.

⁽²⁷⁾ Houdelot et Metman, ibidem; Lambert, Du Contrats en faveur des tierces, 45 sq.

⁽²⁸⁾ Baudry et Barde, ibidem, I, 30.

⁽²⁹⁾ Huc, VII, 14.—G. Bordeaux, 8 Martie 81, D. 82. 2. 208.

⁽³⁰⁾ Worms, tesa, p. 178, 179.

în argumentarea acestei soluțiuni se invocă art. 814 C. civ., după care donațiunea nu e perfectă de cât dacă acceptarea a ajuns la cunoștința donatarului ⁽³¹⁾.

După altă părere însă, e suficientă simpla acceptare, fără a fi nevoie de încunoștiințare, căci ambele voințe s'au unit asupra unui obiect determinat, ceea-ce ajunge pentru ca contractul să se formeze ⁽³²⁾.

În or ce cas, pentru ca să existe contract, trebuie ca consimțământul să fie manifestat, căci *voluntas in mente retenta, nil efficit*. Tăcerea nu poate fi dar socotită ca un consimțământ, de și se spune că *Qui ne dit mot, consent* ⁽³³⁾. Se poate totuși ca tăcerea să fie luată drept un consimțământ tacit, dacă a fost păstrată cât-va timp (art. 1437, 1452, 1533 C. civ.). În or-ce cas, tăcerea nu poate fi considerată ca o mărturisire, căci *Qui tacet, non utique faletur videtur* ⁽³⁴⁾.

În contractele prin telefon, telegrame, radiograme sau marconigrame, prin corespondență între persoane depărtate, se poate întâmpla ca acel care face oferta să se răzgândească și totuș contractul să se formeze, dacă oferta a fost acceptată. În toate aceste cazuri nu ne mai aflăm în fața a două voințe actuale, așa că, cu drept cuvânt, Tarde zice că or cât de romanist a-i fi, ești silit să recunoști forță juridică unei promisiuni neacceptate, căci neîncetat se înmulțesc angajamentele față de persoane nedeterminate, titlurile la purtător, asigurările pe viață, reclamele, prospectele, etc. ⁽³⁵⁾.

În fapt, simultaneitatea voințelor nu există aproape nici-o-dată, așa că ea devine din ce în ce mai fictivă și irealisabilă, cu facilitatea crescândă de a contracta la distanțe mari. Și basat pe această constatare, Tarde observă că vechiul prejudiciu al contractului considerat ca adevăratul izvor al obligațiunilor a împedecat enorm mersul dreptului ⁽³⁶⁾.

Noul Cod civil german a admis însă că cine-va se poate obliga prin o simplă manifestare de voință unilaterală (art. 130, 145, 657), ceea-ce se explică prin faptul că Germania a adoptat câte-va instituțiuni romane care implica validitatea unei obligațiuni produsă de o voință unilaterală ⁽³⁷⁾.

Cazurile particulare admise de teoria germană sunt: 1) promisiunea de fundațiune; 2) stipulațiunile pentru altul, cum este asigurarea pe viață în folosul unei terțe persoane determinate; 3) titlul la ordin și chiar titlul la purtător ⁽³⁸⁾; 4) ofertele de vânzare sau de cumpărare și ofertele de recompență ⁽³⁹⁾.

⁽³¹⁾ Larombière, art. 1101, No. 19; Laurent, XV, 479; Troplong, I, 22 sq.

⁽³²⁾ Lyon-Caen, Dr. com., III, 27 sq.; Aubry et Rau, IV, § 343, 3°; Demolombe, Contrats, I, 73-75; Baudry et Barde, I, 37.-V. toate acestea în Houdelot-Metman, 36.

⁽³³⁾ Laurent, XV, 485.

⁽³⁴⁾ L. 142, D., De diversis regulis juris antiqui, 50, 17. Alexandresco, VII, p. 322.

⁽³⁵⁾ Savigny (Droit des obligations, II, p. 250 a trad. franceze), observă că e imposibil a face să intre aceste specii în cadrele clasice ale dreptului, pentru că Romanii nu cunoșteau titlurile la purtător, a căror validitate nu poate fi admisă nici astăzi. V. Tarde, ibidem, p. 118.

⁽³⁶⁾ Ibidem, p. 120.

⁽³⁷⁾ René Worms, ibidem.

⁽³⁸⁾ Baudry et Barde, ibidem.

⁽³⁹⁾ Saleilles, Essai d'une nouvelle théorie générale de l'obligation d'après le projet de Code civil allemand, No. 141-144.

Promisiunea de a face o fundațiune atrage obligațiunea de a afecta un patrimoniu la un scop determinat, fără să existe totuși, în momentul în care e făcută, o persoană morală chemată să primească promisiunea. Ființa juridică care va fi subiectul de drepturi rezultând din fundațiune, e creată prin constituirea patrimoniului ce trebuie să servească la opera specificată; iar această constituire e un efect al promisiunii însăși, deși obligațiunea ce se naște din simpla promisiune e subordonată condițiunii suspensive a acceptării sale de către creditorul eventual ⁽⁴⁰⁾.

Și ca probă că ori-ce manifestare de voință ajunge pentru a obliga pe autorul ei, e faptul, dice Worms, că oferta obligă, prin ea însăși, pe acel care o emite. Dacă autorul ofertei o retractează, acceptarea poate totuși interveni în mod valabil, atât timp cât retractarea n'a ajuns la cunoștința beneficiarului ofertei. Puțin importă dacă atunci când ajunge oferta, promițătorul s'a răzgândit, căci prima sa declarație de voință este aceea care-l obligă, or cari ar fi intențiunile sale ulterioare ⁽⁴¹⁾.

În toate aceste cazuri, nu întâlnirea a două voințe dă naștere obligațiunii, ci emisiunea unei voințe unice, *chiar înainte de a se fi luat act de dânsa*. Așa în contractul epistolar e himeric să cauți momentul în care se întâlnesc cele două voințe, fiindcă din momentul în care oferta e făcută, autorul ei nici nu se mai gândește la dânsa: voința sa continuă de a avea efect, dar, ca fapt psihologic, ea încetează de a exista. De altă parte, când acceptantul trimite scrisoarea, el o uită; și în momentul în care această scrisoare e primită, ea leagă și pe oferitor, care nu mai are intențiunea expresă de a oferi, care poate se căește, dar ea leagă și pe acceptant; care poate de asemenea se căește că a acceptat. Simultaneitatea voințelor, condițiune necesară a întâlnirii lor, nu mai există sau nu există de cât prin o ficțiune de jurist subtil. ⁽⁴²⁾.

În dreptul român, ca și în cel frances, se admite validitatea stipulațiunilor pentru alții ⁽⁴³⁾; se discută însă validitatea titlurilor la purtător. Curtea din București ⁽⁴⁴⁾ și Iași ⁽⁴⁵⁾ au admis validitatea unor atari titluri. Tribunalul Iași însă s'a pronunțat pentru nulitate ⁽⁴⁶⁾, soluțiune aprobată de d-l Alexandresco.

Noi însă, în virtutea principiului libertății convențiunilor și a art. 273 C. com., credem că atari obligațiuni sunt valabile. În adevăr, art. 273 C. com., modificat în 1900, prevede categoric că lipsa arătării numelui persoanei sau firmei primitorului la facerea cambiei exclude calitatea de cambie, cu reserva efectelor ordinare ale obligațiunii, după natura ei civilă sau comercială. Aceasta însămnă

⁽⁴⁰⁾ Ibidem. Worms, ibidem, p. 178, 179.

⁽⁴¹⁾ Worms, La Volonté unilatérale considérée comme source de l'obligation, teză de doctorat (Paris, Girard, 1891), p. 165, 179. Aceasta însămnă însă răsturnarea tuturor regulilor admise până acum în dreptul frances. Houdelot et Metman, ibidem, 35.

⁽⁴²⁾ Tarde, ibidem, p. 120. V. și D. Negulescu, Revista de Drept și Sociologie, No. 12/901.

⁽⁴³⁾ Art. 1119-1122 C. civ. Fr. au fost eliminate din C. nostru civil, pentru că dădeau naștere la prea multe discuții. Vezi Alexandresco, V, p. 97; Păucescu, I, 93; Degré în Dreptul, No. 41/82.

⁽⁴⁴⁾ C. Buc., II, Decisia No. 9/903. Curierul Judiciar No. 37/903.

⁽⁴⁵⁾ C. Iași, II, din 15 Mai 901. Dreptul, No. 69/901.

⁽⁴⁶⁾ Trib. Iași, II, No. 65/903. Curierul Judiciar No. 31/903.

că însuș legiuitorul admite validitatea unor atări obligațiuni și când face aceasta, nu crează o excepțiune, ci aplică o regulă generală. Cum am vădut însă, până acum chestiunea e controversată.

Incheiî acest articol prea lung poate, cu speranța că noua teorie germană își va face drum în doctrină, pentru că se întemeiază pe un adevăr necontestat; drumul va fi totuș greu, căci prejudiciile și puterea tradițiunii au o influență mult mai mare de cât ne putem închipui, aceasta mai ales în materie de drept, unde trecutul ne stăpânește încă cu lanțurile lui de fer, și unde mulți n'au alt argument de cât *jurare in verba magistri*. (47)

Ștefan Scriban

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 3 Decembrie 1903

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Statul cu Stancu Cocealău ș. a.

Contravențiî la legea vînătorului. — Vînătoare de epurî cu ogari. — Dacă constituie o contravențiune.

Comite o contravențiune la legea vînătorului și acela care, în locuri sau în timpul când vînătoria este oprită, este surprins vînînd epurî cu ogari ear nu cu arme, întru cât vînătoria epurilor se poate face nu numai cu arme dar și prin mijlocul ogarilor de vînătoare.

Decisiunea No. 1285/903. — Casată, în urma recursului făcut de Stat, sentința tribunalului Ilfov, s. III No. 1990/903, dată în proces cu Stancu S. Cocealău.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier R. N. Opranu;

Pe d-l G. C. Schina, avocat din partea Statului, în susținerea recursului;

Pe d-l St. Stătescu, procuror în conclusiuni;

Deliberînd,

Asupra mijlocului de casare invocat:

a) Denaturare de fapt. Greșită aplicare a art. 10 din Pr. penală: Tribunalul denaturează faptele afirmînd că inculpații au fost vîzuți trecînd numai pe cîmp cu câinii după densii, de oare-ce procesul verbal de constatare precizează că vînau într' adevăr, umblînd cu ogari după epurî, unii pîzind la marginea pădurii, alții gonind pe cîmp;

b) Tribunalul interpretează greșit actul pe care legea îl consideră ca delict de vînătoare, de oare-ce e bine stabilit și știut de orî cine că vînătoria cu ogari se face fără arme; ogarul fiind înzestrat cu mijloace suficiente nu numai pentru a găsi vînatul, dar cu deosebire pentru a-l prinde;

c) Instanța de fond găsind că în speță lipsește elementele delictului, face o greșită aplicare a art. 10 Proc. penală.

Avînd în vedere sentința supusă recursului prin care S. S. Cocealău și alții, fiind dați în judecată sub prevențiune că au contravenit art. 16 din Regulamentul legii vînătorului, ei au fost achitați;

Considerînd că rezultă din procesul verbal încheiat de gardianul șef al punctului Ciormileasa, că preveniții au fost surprinși pe o proprietate a Statului în ziua de 16 Ianuarie 1903 când cîmpul era acoperit cu zăpadă, unii pîzind în marginea pădurii și alții gonind pe cîmp cu ogari în scop de a vîna epurî;

Considerînd că tribunalul, deși constată aceste fapte,

totuși apără pe preveniții de or ce penalitate, pe motiv că n'aveau arme și vînat asupra lor;

Considerînd că vînătoria iepurilor putîndu-se face nu numai cu arme, dar și prin mijlocul ogarilor de vînătoare, este înverdat că tribunalul nu putea deduce că preveniții nu contraveneau legii vînătorului numai din singura împrejurare că ei s'au găsit neavînd arme și vînat asupra lor;

Că judecînd ast-fel, tribunalul a comis un adevărat exces de putere, și din acest punct de vedere mijlocul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive, casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, Secția I

Audiența de la 29 Noembrie 1903

Președenția D-lui SC. POPESCU, Prim-Președinte

I. A. Bercovici cu N. Basilescu

Decisie civilă No. 292

Proprietate rurală. — Cine poate cumpăra imobile rurale în România. — Ce se înțelege prin pămînt rural. — Bucureștii-Noi. — Terenuri cumpărate de străini la Bucureștii-Noi. — Acte de vînzare nule și neexistente. — (Art. 7 par. V din Constituțiune).

Numai românii sau cei naturalizați români pot dobîndi imobile rurale în România, și sub denumirea de pămînt rural trebuie înțelese tot ce este coprins și depinde de o comună rurală, fie clădire sau loc de cultură.

Ast-fel, sunt nule și neexistente actele de vindere-cumpărare, prin care proprietarul moșiei Măicănești Grefoaicele, zisă și «Bucureștii-Noi» a vîndut terenuri în acea moșie la străini, întru cât acea moșie este situată pe teritoriul unei comune rurale.

S'au ascultat din partea reclamantului I. A. Bercovici d-l avocat Mandy în dezvoltarea motivelor apelului său și în combaterea motivelor apelului d-lui N. Basilescu; și

D-l Basilescu și Tască în dezvoltarea motivelor apelului d-lui Basilescu și combaterea motivelor apelului d-lui Bercovici.

Curtea, deliberînd, și

Avînd în vedere apelurile făcute de N. Basilescu și de I. A. Bercovici contra sentinței civile a Trib. Ilfov, secția I, cu No. 161/902, apeluri cari au fost conexe prin încheierea No. 1501/903;

Avînd în vedere că prin sentința apelată s'a admis în parte atît acțiunea principală intentată de I. A. Bercovici contra lui N. Basilescu cât și cererea reconvențională a acestuia contra celui dintîi, s'a declarat inexistent contractul de vînzare intervenit între Bercovici ca cumpărător și N. Basilescu ca vînzător, relativ la un lot de pămînt, în suprafață de 3210 m. p. de pe moșia Măicănești-Grefoaicele, numită azi «Bucureștii-noi», s'a obligat Basilescu să restituie lui Bercovici suma de lei 1560, cât primise în complotul prețului vînzării și s'a obligat și Bercovici să plătească lui Basilescu suma de lei 500 cu titlul de daune interese;

Avînd în vedere că prin apelul său N. Basilescu, cere să se respingă acțiunea lui I. A. Bercovici, să se admită în totul cererea sa reconvențională, să se declare că contractul intervenit între el și Bercovici este de drept reziliat din culpa acestuia, și prin urmare să i se recunoască dreptul d'a reține în profitul său sumele vîrsate, oșebit să i se mai acorde și daune în sumă de 2000 lei; iar I. A. Bercovici, prin apelul său tînde a i se acorda lui daune în sumă de 2500 lei și a se respinge în totul cererea reconvențională a lui N. Basilescu;

Avînd în vedere că din desbateri și actele produse de părți rezultă: Că N. Basilescu, voind a-și vinde în

(47) J. J. Rousseau, Confessions, II, p. 127, ed. Bibliothèque Nationale, Degré, Scrieri Juridice, passim.

loturi moșia sa Măicănești-Grefoaicele, a făcut în acest scop întinse publicațiuni, și la 16 Februarie 1898, unul din aceste loturi în întindere de 3210 m. p. este vândut lui I. A. Bercovici în preț de 3210 lei, care avea a fi plătit în 16 rate trimestriale, că la data indicată se și primise de la cumpărător cu chitanța No. 1258 prima rată în sumă de 225 lei; că, conform angajamentului ce 'și luase, Bercovici continua regulat cu plata ratelor, vărsând în mâinele lui Basilescu până în momentul întreprinderii acțiunii suma de 1560 lei; că după condițiunile generale în care se făcea vânzare, condițiuni tipărite în dosul chitanței, cumpărătorul putea construi de îndată pe locul cumpărat cu consimțământul înscris al proprietarului (§ IV); iar prin paragraful V se prevede că vânzarea nu este definitivă și proprietatea locului cumpărat nu trece asupra cumpărătorului de cât prin plata integrală a tuturor ratelor, că până atunci cumpărătorul nu dobândește nici un drept de proprietate asupra locului cumpărat, iar chitanța nu este de cât un simplu proiect de vânzare—cumpărare;

Având în vedere că din toate aceste condițiuni reiese că voința părților contractante a fost de a face o adevărată vânzare, care însă era supusă condițiunei plății integrale a ratelor, când devenea perfectă, că, dar chiar dacă în intenția lui Bercovici ar fi fost de a face o speculă revânzând acest lot la un altul, iar nu de a-l păstra pentru el, aceasta nu schimbă întru nimic natura contractului, care rămâne tot un act de vânzare, întru cât există acordul părților asupra lucrului și prețului;

Considerând că în zadar se sustine că lotul vândut n'ar fi cert și determinat și cumpărătorul nu-l putea dobîndi de cât după achitarea tuturor ratelor când avea a i se da actul de vânzare definitiv, fiind că e cert că ceea ce s'a vândut e un lot în moșia Măicănești-Grefoaicele în mărime bine determinată, că în chitanța liberată se indică că el poartă No. 1215 din cartea loturilor, că după condițiile vânzării, cumpărătorul avea dreptul să construiască de îndată și prin urmare lotul trebuia să fie individualizat, că în fine Bercovici dovedeste cu seapte chitanțe că a mai plătit osebist și o sumă oare-care de bani pentru plata inginerului însărcinat cu măsurătoarea locului ce i s'a vândut, că dar dubiul nu poate fi că e vorba de o vânzare perfectă, supusă condițiunei plății integrale a prețului;

Având în vedere și celelalte acte din sentința trib. privitoare la actul juridic petrecut între părți și pe care curtea și-le însușeste;

Că dar proba testimonială cerută de Basilescu pentru a stabili:

1. Imprejurările în care s'a urmat vânzarea locurilor sale și în special intenția de speculațiune a lui Bercovici;

2. Că acesta a refuzat fiind că nu i se da un profit să treacă lotul său la alt cumpărător ce i găsisse dînsul și care se oferea să i restituie banii vîrsați și să continue cu plata ratelor, devine inutilă;

Având în vedere că fiind stabilit că actul petrecut între Bercovici și Basilescu, era o vânzare, rămâne a se vedea dacă cumpărătorul era străin și dacă, fiind probat acest lucru, putea să cumpere pămînt în moșia Măicănești-Grefoaicele;

Având în vedere că Isac Avram Bercovici numai nume românesc nu se poate zice că este, că numitul susține că e de religie mosaică și că e străin de naționalitatea Română, că în dovedirea celor alegate a produs înaintea trib. certificatul rabinului din București, care atestă că se află în rit mosaică și două certificate eminate de la Ministerul Justiției, prin care se afirmă că de la 1867 în coace numitul nu a cerut împămîntenirea, că de și Bercovici declară la interogatoriul ce i s'a luat că e născut în Oltenița la 1864, cum însă el astăzi locuiește în București și nu se află rabin la Oltenița, Rabinul din București era în drept și în măsură, de a atesta dată numitul profesează ori nu religia mosaică;

Având în vedere că, pentru a dărâma proba ce rezultă din acte și împrejurări și care indică pe Bercovici de străin, N. Basilescu trebuia să presinte legea prin care s'a acordat lui Bercovici calitatea de cetățean român, ceea ce n'a făcut; că în specie, d-sa nu se poate pune la adăpost și susține că Bercovici, care alegă că e străin, trebuie să facă și dovada, și că până atunci presumpția e că el e român, fiind că cu sistemul acesta, toate proprietățile rurale ar putea trece în mâinele străinilor, de alt-fel Bercovici a dovedit că e străin, și se impune lui Basilescu să facă dovadă contrarie, dovadă pe care n'a făcut-o;

Că, dar, rămâne cert pentru Curte că Bercovici este străin, căci nu prin presumpțiuni se poate cineva admite la bucurarea drepturilor civile și politice;

Având în vedere că, dacă este așa, Bercovici nu putea cumpăra pămînt rural în moșia Măicănești-Grefoaicele, fiind că se opune la acesta art 7 § V din Constituțiune. Într'adevăr, idea de care s'a călăuzit legiuitorul Constituant de la 1879 a fost ca moșia strămoșească, pămîntul rural, să nu cadă în mâinele străinilor și pentru a atinge acest scop, el a căutat să facă din dreptul de a dobîndi proprietăți rurale un atribut exclusiv al naționalilor Români, de aceia prin citatul articol declară în mod formal că numai Românii săi cei naturalizați Români pot dobîndi imobile rurale;

Că sub denumirea de pămînt rural trebuie înțeles tot ce este cuprins și depinde de o comună rurală, fie clădire sau loc de cultură, că dar interpretarea ce se cerea a se da de N. Basilescu textului constituțional că clădirele sau terenurile destinate pentru clădiri de și situate la țară, n'ar fi cuprinse sub denumirea de imobile rurale, poate să-i convină pentru trebuința cauzei, ea însă trebuie înălăturată ca constituind un adevărat pericol național;

Având în vedere că față de această prohibițiune constituțională, actul de vânzare intervenit între Bercovici și Basilescu este nul și neexistent, că dar bine s'a ordonat de tribunal restituirea sumei de 1560 lei, căt Basilescu primise în comptul prețului și numitul—dată fiind specia—nu poate invoca cu succes § 6 din condițiile generale ale vânzării, condițiuni înserate în dosul chitanțelor liberate cumpărătorului, pentru a pretinde să rețină suma în profitul său;

Având în vedere că tot ast-fel trebuie înălțurate daunele pretinse de Basilescu de la Bercovici, cum și cele cerute de acesta celui dintâiu, căci din momentul ce e constatat că actul de vânzare intervenit între părți era nul și ele aveau perfectă cunoștință că nu puteau face un act valabil, ori-ce pretențiune de daune, de o parte și de alta cată să fie înălăturată;

Într'adevăr Bercovici, ca străin știa că nu poate cumpăra pămînt rural și cu toate astea n'a esitat de a cumpăra de și prin publicațiunile de vânzare și prin chitanțele ce i se libera era suficient arătat că lotul ce i se vindea era situat în moșia Măicănești-Grefoaicele. Este adevărat că prin diferite jurnale lui Basilescu i-a plăcut să desemneze localitatea sub numele de București-Noi, ba încă să lase a se întrevădea că cu timpul are să devină chiar oraș, dar aceste anunțuri-reclame, nu a putut schimba natura terenurilor de pămînt rural, că tot ast-fel Basilescu om de legi, nu poate invoca buna sa credință căci numele lui Bercovici trebuia să-l facă atent și să nu trateze cu el de cât când s'ar fi convins că e în condițiuni de a putea cumpăra pămînt rural, că atât mai rău pentru el dacă n'a făcut-o, că dar consecințele îl privesc și nu poate pretinde daune; că de aceia trebuie înălăturată ca inutilă și proba testimonială de el cerută pentru a stabili: 1) că la toți cății le au spus că sunt străini le-a oferit să le închirieze terenul pe 99 de ani cu condiție că dacă în acest interval ei sau urmașii lor vor putea deveni proprietari, închirierea să se considere ca vânzare definitivă; 2) că prin faptul său Bercovici l-a împiedicat

să vândă lotul cumpărat de el la un român de oare ce atunci când l-a vândut erau mai mulți amatori căror n'a mai avut teren să le dea ; 3) că din această cauză a încercat un prejudiciu, și care e quantumul lui ; 4) că banii încasați de la Bercovici au fost întrebuințați de bună credință în lucrări de interes obștești în localitate și nu mai poate fi obligat la restituirea lor ; și al 5) că Bercovici când i-a făcut acest proces a avut intenția dolosivă, intenția de șantaj în scop de a-i cauza ruina materială și morală.

Pentru aceste motive redactate de d-l Prim Președinte Sc. Popescu, respinge apelul, etc.

(ss) Sc. Popescu, C. G. Dâmboviceanu, Em. Anastasiu, V. Pretorian.

p. Grefier (s) G. Dumitrescu

O p i n i u n e

Având în vedere motivele din sentința apelată pe care mi le însușesc ;

Având în vedere însă, că trib. admitând cererea reconvențională făcută de N. Basilescu în contra lui I. A. Bercovici obligă pe acesta a plăti celui dintâiu cu titlu de daune suma de lei cinci sute ;

Considerând că această sumă este prea mică față cu prejudiciul încercat de N. Basilescu din culpa lui I. A. Bercovici, că apreciind acest prejudiciu l'fixez la suma de lei 1560 ;

Că ast-fel fiind, urmează a se admite apelul făcut de N. Basilescu și a se obliga I. A. Bercovici, a i plăti ca daune suma de lei 1560 ;

Pentru aceste motive, subsemnatul, sunt de părere a se admite apelul făcut de N. Basilescu și a se obliga I. A. Bercovici să i plătească sumă de lei 1560, ca daune interese, menținându-se cele-lalte dispozițiuni din sentința apelată.

(s) Oscar Niculescu.

TRIBUNALUL COVURLUI, Secția I

Audiența de la 21 Octombrie 1903

Președenția D-lui D. G. MAXIM, Prim-Președinte

Maria M. Brettner, punere în posesiune

Jurnalul No. 5970

Sucesiunea imobiliară a unui străin.—Aplicarea legii teritoriale.—(Art. 2 C. civ. și Conv. cu Italia).

Calitatea de moștenitor.—Constatarea ei prin o hotărâre străină.—Credința ce merită hotărârea străină, în România.—Neinvestirea cu formula executorie a unei asemenea hotărâri de către tribunalele române.—(Art. 374 Pr. civ.).

1° După art. 2 din Codul civil și dispozițiile tratatului consular încheiat cu Italia, aplicabil și Austro-Ungariei, succesiunea imobiliară a unui străin se regulează după legea română, independent de succesiunea sa mobilă.

2° Hotărârile tribunalelor străine fac credință în România, în privința faptelor ce constată, în specie, despre constatarea calității de moștenitor legitim, și aceasta chiar fără ca acele hotărâri să aibă nevoie de a fi investite cu formula executorie de către tribunalele române, întru cât nu este vorba de a se procedea la acte de executare.

Tribunalul,

Asupra cererii formulate de către d-na Maria M. Brettner, născută Racoviță, înregistrată la No. 19488, prin care pretinde de a fi pusă în posesiunea unei părți din succesiunea averii rămasă pe urma defunct. său soț, Maximilian Brettner, și anume : a/ asupra dreptului de concesiune a farmaciei instalată actualmente

în una din prăvăliile hotelului «Metropole» și numită «Farmacia Sf. Gheorghe», drept evaluat la suma de 36750 lei, și b) asupra imobilului din str. Logofătul Tăutu No. 3, evaluat la suma de 42000 lei ; cerând în același timp și un termen de 25 de zile pentru plata taxelor de succesiune datorite fiseului ;

Având în vedere că, în sprijinirea dreptului său succesoral, reclamanta invocă jurnalul definitiv al Trib. Regal al ocol. VIII din Buda-Pesta, sub No. 456, din 21 August 1903, comunicat acestui tribunal, pe calea diplomatică, cu adresa d-lui Ministru al Justiției No. 15491 din 18 al curente ;

Considerând că din acest jurnal rezultă că în realitate M. Brettner, supus ungar, domiciliat în Buda-Pesta, încetând din viață în acel oraș, la 21 octombrie 1902, reclamanta, în calitate de soție legitimă, a fost recunoscută de către autoritatea competentă, și în conformitatea legii ungare ca singura succesoare a defunctului, și în această calitate i s'a stabilit dreptul ei la averea rămasă pe urma numitului defunct ; că, Tribunalul străin predând succesoarei averea mobilă, intervine, prin sus citata cale, către acest Tribunal spre a se preda reclamantei averea imobiliară a defunctului, menționată mai sus, casa și dreptul de farmacie, luându-se însă măsuri de către această instanță ca, la ocasiunea predării în posesiune a averii, să se ia înscrise hipotecară asupra imobilului pentru suma de 40000 coroane, sumă datorită de către succesoare unor legatari ai defunctului și recunoscute de către numita ;

Considerând că, după art. 2 din Codicele nostru civil și dispozițiile Tratatului consular încheiat cu Italia, aplicabil și Austro-Ungariei, succesiunea imobiliară a unui străin se regulează după legea română, independent de succesiunea sa imobiliară ;

Că, potrivit acestor dispozițiuni, autoritatea străină intervenind către tribunalul țării, spre a se preda succesibilei averii imobiliară, se naște întrebarea dacă acest din urmă tribunal, în resolvirea chestiunii ce i este deferită, se poate baza pe constatarea de fapt stabilită prin jurnalul autorității străine, în ce privește calitatea de moștenitoare a reclamantei, jurnal invocat de către numita ?

Considerând că, după expresiunile ce întâlnim într'un mare număr de hotărâri și în opere a multor autori, actele judecătorești străine fac credință în privința faptelor ce le constată ; Că Tribunalul indigen are puterea chiar de a considera drept constante asemenea fapte, admise și stabilite de către judecătorul străin, nefiind nevoie chiar ca asemenea încheeri ale Tribunalului străin, privitoare la asemenea constatare de fapte, să fie supuse exequaturului pretins de art. 135 din procedura civilă, atât cât nu este vorba de a se procedea la acte de executare (Foelix, *Droit international privé*, II pag. 37 ; Fiore, *idem*, I pag. 198, Vincent et Lénard, *Dictionnaire de droit international privé*, pag. 458 și urm) ;

Având în vedere că ast-fel fiind chestiunea în drept, și întru cât deci Tribunalul câtă a considera drept constantă împrejurarea stabilită de Tribunalul ungar, în ce privește calitatea de unică moștenitoare a reclamantei, cu sarcina păței legatelor, urmează a i se recunoaște dreptul ei de a fi pusă în posesiune în această calitate și de către Tribunalul țării ;

Considerând că, după art. 68 din legea timbrului, tribunalul are facultatea de a acorda termeni pentru plata taxelor, mai cu seamă când averea este imobiliară și, deci, fiscal în posibilitate de a intra în drepturile sale.

Pentru aceste motive, redactate de Primul-președinte Maxim

Dispune :

Acordă drept d-nei Maria M. Brettner de a intra în posesiunea averii specificată prin petiția înregistrată la No. 19488.

(ss) D. G. Maxim, I. G. Ianculescu

Observație. — După art. 374 din Codul de procedură civilă, o hotărîre judecătorească pronunțată în țară străină nu poate fi adusă la îndeplinire în România, de cât după ce mai întâi va fi investită cu formula executorie de către judecătorii competenți români. Acest principiu nu este de cât o consecință a suveranității Statului român, formal recunoscută atât prin Convenția din Paris, cât și mai cu seamă prin Tratatul din Berlin. «*Extra territorium jus dicenti impune non paretur*», zice o lege din Digeste (L. 20, Dig., De *jurisdictione*, 2. 1).

Când am zis că hotărîrile străine nu pot deveni executorii în România de cât prin dobîndirea unui *exequator* de la judecătorii români, aceasta se înțelege numai în privința aducerii acelor hotărîri la îndeplinire în țara noastră; căci, de altminterlea, este generalmente admis, de și chestiunea este controversată, că hotărîrile străine pot fi invocate înaintea tribunalelor noastre ca producînd lucru judecat pentru constatarea unui fapt sau unui drept, formalitățile statornice de art. 374 Pr. civ. ne fiind aplicabile de cât atunci când este vorba de aducerea lor la îndeplinire ⁽¹⁾.

Aceasta este mai cu seamă adevărat în privința hotărîrilor străine, care ar avea de obiect starea civilă și capacitatea persoanelor; căci aceste hotărîri vor produce efectul lor în România, fără îndeplinirea vre unei formalități. Deci individul declarat prin o hotărîre străină de minor, interzis, falit, căsătorit, despărțit, etc., va fi considerat ca minor, interzis, falit, căsătorit, despărțit, etc., în România și pretutindeni, în temeiul acestei hotărîri, fără ca să fie nevoie de investirea hotărîrei străine cu formula executorie, de către judecătorii români ⁽²⁾.

Aceste principii ni se par incontestabile, de și am spus că chestia este controversată. «Marele și vecinicul principiu de drept internațional, consacrat de art. 374 Pr. civ., este prea general, zice între alții Merlin ⁽³⁾, pentru a nu fi aplicabil tuturor hotărîrilor în genere».

Acestea fiind expuse, să venim la speța judecată de Trib. de Covurlui, prin sentința ce publicăm astăzi, tribunalul din Buda-Pesta, recunoaște unei femei calitatea de moștenitoare u-

nică asupra averii imobile situată în România, rămasă în urma defunctului ei soț. Ministerul justiției intervenind la trib. de Covurlui spre aducerea la îndeplinire a menționatei sentințe străine, tribunalul o execută, fără a o investi cu formula executorie, sub cuvînt că, în specie, este vorba de o chestie de fapt, și hotărîrile străine fac credință despre faptele ce le constată, fără a fi investite cu formula executorie de judecătorii români. Este adevărat că chestiunea de a se ști dacă cine va are sau nu, calitatea de moștenitor este o chestie de fapt. Nu mai puțin adevărat este însă, că, în specie, hotărîrea străină se aduce la îndeplinire de tribunal, prin faptul că se dă femeii averea pe care defunctul său soț o are în România. Că atare, hotărîrea trib. din Buda-Pesta nu trebuia oare să fie mai întâi investită cu formula executorie de tribunalul de Covurlui? Punem numai întrebarea, rămînînd ca acei competenți s'o resolve **D. Alexandresco**

INFORMAȚIUNI

În primele zile a le lună ianuarie v'a apare în Tipografia ziarului nostru, a doua ediție din *Legea electorală pentru Camera, Senat și Consiliul comunal, însoțită și de noua lege a Procedurii electorale, cum și Jurisprudența pronunțată de Înalta Curte de Casație până în anul 1903 inclusiv*. Aceasta lucrare se datorește D-lui G. Bădulescu, Grefier la Înalta Curte de Casație, și o recomandăm ca cea mai de folos tuturilor Primăriilor, Tribunalelor cum și în special acelor ce se ocupa cu chestiile electorale.

Prețul unui volum este de lei trei. Se va expedia la cerere, contra valoare mandat sau timbre poștale, care se vor adresa la Redacția Curierului Judiciar, București.

Urmînd a se încheia socotelile cu ocazia finitului de an, rugăm starurilor pe abonații noștri remași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite cât mai neîntîrziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, strada ARTEI No. 11, sau la tipografia ziarului, str. CAROL 19, prin mandat sau timbre poștale, sau la prezentare, numai în mâinile vechilor încasatori autorizați: Manole Herișescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb chitanțe din registrul cu malcă, prevăzute cu ștampila ziarului nostru.

Tabla de materii ce va apare, nu se va distribui de cât numai celor ce se vor găsi la corent cu plata.

BIBLIOGRAFIE

Vient de paraître :

La Question Israélite en Roumanie par Francis Rey chargé de conférences a la Faculté de Droit de Paris (extrait de la Revue générale de droit international public).

Această lucrare va face obiectul unei dări de seamă amănunțite într'un număr ulterior a ziarului nostru.

A apărut: Suplimentul al 3-lea la CODICELE DE ȘEDINȚĂ a d-lui I. Ph. Ghețu. Acest volum are peste 1400 pagini și cuprind toate legile, regulamentele, decretale și chiar unele decisiuni ministeriale mai importante, promulgate și publicate în «Monitorul Oficial» de la 1 Iunie 1900 și până la 1 Octombrie 1903. Prețul vol. lei 10 broșat, și lei 12 pentru cele legate în piele flexibilă. Comandele se primesc la Redacția acestui ziar.

(1) Cas. rom. și Trib. Iași, *Dreptul* din 1898, No. 83. Bulet. s-a II, 1898, p. 1382, Bulet. s. II, 1877, consid. de la p. 14. *Dreptul* din 1887, No. 87. Vezi și alte autorități citate în t. VII a Coment. noastre, p. 460, nota 1.

(2) Cpr. Trib. Covurlui, *Curierul Judiciar* din 1901, No. 50 și *Dreptul* din același an, No. 37 (sentința pronunțată numai în majoritate, d-l președ. D. G. Maxim fiind atunci de altă părere). Trib. Iași, *Dreptul* din 1887, No. 87. Répert. Sirey, *Jugement étranger*, 44 și *Chose jugée*, 1474 urm. Vezi și alte decisiuni, precum și numeroșii autori citați în t. VII a Coment. noastre, p. 460, nota 2. — *Contră*: Trib. Paris, J. *Clunet*, anul 1898, p. 130 și *Dreptul* din 1901, No. 37 (sentință criticată de noi). Vezi *Dreptul*, loco cit.

(3) Merlin, Répert., V^o *Faillite*, t. VI, p. 501.